

REMISSVAR

2021-01-29

Dnr: BO 2020-0386

Sveriges Riksdag
Justitieutskottet
100 12 Stockholm

Tidsgräns för häktning av barn (dnr 890-2020/21)

Inledning

Barnombudsmannen har beretts möjlighet att inkomma med remissvar på promemorian "Tidsgräns för häktning av barn". Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barn och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Vi beaktar även de allmänna kommentarerna och rekommendationerna till Sverige från FN:s kommitté för barns rättigheter (FN:s barnrättskommitté). Mot bakgrund av detta lämnar vi synpunkter utifrån ett barnrättsperspektiv.

Vid ett frihetsberövande av ett barn är det viktigt att säkerställa barnets rättigheter såsom de kommer till uttryck i barnkonventionen. Barn som misstänks för brott ska enligt artikel 40 i barnkonventionen få sin sak avgjord utan dröjsmål. Av artikel 37 följer att häktning av barn endast ska användas som sista utväg och för kortast lämpliga tid.

8 Tidsgräns för häktning införs endast för barn

Justitieutskottet föreslår att det införs en tidsgräns för häktning av personer under 18 år till högst tre månader. Denna tidsgräns ska få överskridas om det finns synnerliga skäl.

Barnombudsmannen har vid tidigare tillfällen riktat kritik mot att barn som är misstänkta för brott tillåts vara häktade under långa perioder samt att barn kan isoleras i häkten. Frihetsberövande av barn före rättegång ska, enligt artikel 37 i barnkonventionen, endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid. Barn skiljer sig åt från vuxna i sin fysiska och psykiska utveckling. Dessa skillnader utgör grundvalen för barns lägre straffrättsliga ansvar och för ett separat system där barn behandlas på ett annat och mer individbaserat sätt. Det är bevisat att det är skadligt för barn att exponeras för det straffrättsliga systemet och att detta begränsar deras möjligheter att växa upp till ansvarstagande vuxna.¹

Som framkommer av promemorian har Sverige fått kritik för långvariga häktningar. Barnombudsmannen ser därför generellt positivt på att införa tidsgränser för häktning av personer under 18 år. I enlighet med FN:s barnrättskommitté anser Barnombudsmannen att tiden för frihetsberövande före rättegång ska begränsas i

---

¹ FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet. Punkt 2
Barnombudsmannen
Box 22106
104 22 Stockholm
Norr Mälärstrand 6
Telefon 08-692 29 50
Fax 08-654 62 77
www.barnombudsmannen.se

lag och regelbundet omprövas.² Barnombudsmannen menar att det är viktigt att säkerställa barnets rättigheter under häktningstiden, till exempel genom kontinuerliga bedömningar av barnets bästa.

Barnombudsmannens anser dock fortsatt att tidsfristen för barn istället för tre månader bör vara satt till 30 dagar.³ FN:s barnrättskommitté har uttalat att barn som frihetsberövats före rättegång, formellt ska åtalas och ställas inför rätta senast 30 dagar efter det att frihetsberövandet började.⁴

Barnombudsmannen vill i detta sammanhang även lyfta vikten av att en häktning är en mycket ingripande åtgärd för ett barn. FN:s barnrättskommitté har riktat kritik mot Sverige, bland annat gällande situationen för häktade barn och den isolering som restriktioner vid häktning kan leda till. En häktning kan till exempel innebära en social isolering, och brist på möjligheter till social interaktion och stimulans. Denna typ av isolering kan ge omedelbara negativa konsekvenser på den psykiska hälsan.⁵

Ökat incitament för äldre kriminella att utnyttja och förmå personer under 18 år att begå eller ta på sig skulden för allvarliga brott

Den föreslagna tidsgränsen för häktning av minderåriga kan enligt promemorian innebära en ökad risk för att barn utnyttjas av äldre kriminella då häktningstiden blir lägre för barn än vuxna. Enligt utskottet utgör denna risk inget skäl för att inte införa den föreslagna tidsgränsen för de som är under 18 år. Vi delar utskottets bedömning i denna fråga.

I enlighet med utskottet anser Barnombudsmannen att intresset av minimera en sådan risk inte motiverar en höjning av tidsgränsen för häktning för barn som misstänks för brott. FN:s barnrättskommitté understryker att barn skiljer sig från vuxna i sin fysiska och psykiska utveckling och i sina känslomässiga behov. Dessa skillnader utgör grundvalen för barns lägre straffrättsliga ansvar och för ett separat system där barn behandlas på ett annat och mer individbaserat sätt.⁶

Föredragande i ärendet har varit utredare Daniel Allinger.

Elisabeth Dahlin
barnombudsman

² FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 87.

³ Barnombudsmannens remissvar Dnr 3.9:0581/16, Dnr 2020-0190

⁴ FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 90.

⁵ United Nations General Assembly, Interim Report of the special rapporteur of the Human Rights Council on Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, 2011.

⁶ FN:s barnrättskommittés allmänna kommentar nr 24 om barnets rättigheter i rättssystemet, punkt 2.